

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

21. SEPTEMBER 1957

A V I N N H O L D E T :

GUDS ANSIKT - TILBAKEBLIKK PÅ HITLER. EN STUDIE
I TYRANNIET - BLIKK PÅ TIDEN - EN KORSVEI I HALM-
STAD - DIKT - EDITH STEIN. EN ÅNDELIG FØRER - KA-
TOLSK FORUMS HØSTSEMESTER - DEN INTERNASJONALE
ARBEIDERUNGDOM I ROMA - NYTT FRA UTLANDET

NESTE NUMMER KOMMER 5. OKTOBER 1957.

NR
18

ALLE ABONNENTER

som enn skylder kontingent har nylig fått tilsendt et innbetalingskort i posten. Første innbetalingskort ble vedlagt nr. 3 av bladet i år. Vi ber denne gang alle være så vennlig snarest mulig å ordne sin kontingent, ellers ser vi oss nødt til å stoppe forsendelsen. La oss helst slippe det, og heller si på forhånd t a k k!

ST. OLAVS EKSP.

DIDRIK ARUP SEIP:

Olsokdagen

En utredning om tradisjonen bak Olsokfeiringene.

Særtrykk kr. 0.50.

St. Olavs eksp., Akersv. 5.

ST. OLAV

selges nå foruten i ekspedisjonen på følgende steder i Oslo:
Narvesens Kioskkompani, Stortingsgt. 2,
Cammermeyers Bøghandel,
Karl Johansgt.
Concentra, Akersgt. 61.
Løssalg: 75 øre.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid onsdag og fredag kl. 11—13.
Akersv. 5 III, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet
St. Pauls Kirke
Vår Frue Kirke
St. Franciskusøstre-
nes Moderhus } Bergen
Øyenklinikken
Marias Minde
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss
St. Franciskus Hosp., Hønefoss

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 22. SEPTEMBER, 15. s. etter Pinse. Ep. Gal. 5, 25—26; 6, 1—10. Ev. Luk. 7, 11—16. Mandag: Linus, pave, mart. Tirsdag: Vår Frue av Mercede. Onsdag og torsdag: Ferialdager. Fredag: Kosma og Damian, martyrer. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 29. SEPTEMBER, 16. s. etter Pinse: Erkeengelen Mikael. Ep. Ap. 1, 1—5. Ev. Matt. 8, 1—10. Mandag: Hieronymus, bekj., kirkelærer. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: De hl. verneengler. Torsdag: Teresia av Jesusbarnet, jomfru. Fredag: Frans av Assisi, bekj. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 6. OKTOBER, 17. s. etter Pinse Ep. Efes. 4, 1—16. Ev. Matt. 22, 34—46.

BØNNENS APOSTOLAT

OKTOBER: Bønn om utholdenhetens nåde for dem som lider forfølgelse for troens skyld. —
For de pavelige misjonsorganisasjoner.

HUSHJELP

gjørne eldre, får god post fra ca. 1. okt. Moderne enebolig, sentralfyring, 2 voksne.
Fru Lita Hindrum, Gvarv, Telemark.

MARIAKONGREGASJONEN

Oslo

Onsdag 2. okt. tar medlemmene del i Rosenkransandakten i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter samvær i Foreningelokalet. Flott demonstrasjon av norske varer.

Alle katolske damer er velkommen.

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien.	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannstgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitbun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Guds ansikt

Når vi prøver å danne oss en forestilling om det usynlige og det guddommelige, er vi nødt til å ty til bilder fra vår egen begrensede synskrets. Gud er ånd, og «ingen kan se ham og leve» — slik er Bibelens uttrykk. Men vi er skapt til et evig liv i forening med Gud, og i forventningens sikre håp forsøker vi så godt vi kan med våre timelige forestillingsevner å danne oss et bilde av den levende Gud, han som skal fylle vår tilværelse gjennom evige tider.

Et av de vakreste uttrykk til forståelse av Skaperens forhold til skapningen, er «Guds ansikt». Når vi tenker nærmere over det, ligger det noe uendelig stort og meningsfylt i det at vi «gir» Gud et ansikt. Før mennesket ble til, var det ennå ingen skapning på jorden som kunne erkjenne ham som sin Skaper, tilbe ham og elske ham. Gud er nok i seg selv, hans lykksalighets fylde har ikke behov for å folde seg ut over sin egen uendelighet. Men hans kjærlighet åpenbarte et av sine skjulte trekk da han skapte mennesket med en udødelig sjel. Fra nå av kunne han bøye seg i faderlig godhet mot en skapning, i stand til å bevare sin kjærlighet. Derfor kan vi si at Gud først fikk et ansikt da han formet mennesket i sitt eget bilde. I «Guds ansikt» ligger vårt begrep om Guds skapende kjærlighet, om det blikk som ufravendt er rettet mot oss i en evig kallen, inntil vi virkelig skal se ham «åsyn til åsyn».

Urimelig ville det da være om vi uten forståelse eller bare adspredt ville gjengjelde det blikk som favner vår eksistens fra dens tidligste demring til den er festet i evigheten. Derfor er et av vårt livs viktigste oppgaver å forske Guds «ansiktstrekk». Selvfølgelig er ikke vi mennesker i stand til å tolke Guds innerste vesen. Det ville være anmassende om støvet tenkte å gjøre seg opp en mening om lysets natur. Men Gud hadde en mening med støvet da han innblåste liv i det og formet det i sitt eget bilde. Denne mening er det vi prøver å fatte i lys av Guds ansikt.

Guds tanke med vår sjel — med dette *jeg* som hans ansikt uten opphør er vendt mot — kan vi først og fremst klarlegge ut fra hans plan med hele menneskeheten. Gjennom Bibelens beretning om Guds folks historie kan vi si — med det samme uttrykk fra bildenes verden — at Guds ansikt etter hvert tar form i menneskets bevissthet. For Guds folks historie er Guds egen historie i menneskehetens utvikling.

I begynnelsen levde de første mennesker i uavorutt fortrolighet med Gud. Deres vilje var et ekko av Guds vilje, de var gjenskinnet av Guds bildet, verdens sanne ansikt. Så kom opprøret mot Gud, skapningen ville bli sin Skaper lik, men tapte istedenfor evnen til å gjenspeile hans bilde. Så snart de hadde åpnet sine øyne for det onde, tålte de ikke lenger lyset fra hans ansikt. Derfor skjulte Adam og Eva seg for Herrens åsyn. Også Kain, deres førstefødte og den første brodermorder, vendte blikket mot jorden og «gikk bort fra Guds åsyn». Men Gud, hvis kjærlighet aldri er uvirksom, vendte seg ikke bort, selv om hans ansiktstrekk ble skjult i hedenskapets mørke og under syndflodens katastrofe. Hans plan fra evighet av var å åpenbare seg for menneskene og gi dem del i sitt vennskap. Og gjennom Det gamle testamente er det som om denne kjærlighet ligger ulmende som ilden under asken, rede til å bryte frem ved første anledning. Derfor ser vi at Gud i de mørkeste perioder velger seg en fortrolig, verdig til å bli hans lysbærer og tolk.

Etter syndfloden er en eneste rettferdig nok til at Gud sparer menneskeheten som gikk mot sin undergang. Han inngår en pakt med Noa: «Heretter, så lenge jorden er til, skal sæd og høst og frost og hete, og sommer og vinter, og dag og natt aldri høre opp.» Denne pakt var et løfte om opprettholdelse av naturen og årstidens evige kretsløp. Men den skapte enda intet vennskapsforhold mellom Gud og mennesket. Mennesket fra syndfloden og den babelske forvirrings tid var enda ikke i stand til å fatte Guds plan om verdens forløsning — det måtte forberedes litt etter litt. Årtusener senere lot Gud seg igjen høre, denne gang ved Abraham. Gud viste ham sitt vennskap og lovet sin velsignelse over ham og hele hans etterslekt.

Med Abraham, troens far, kan vi si at den egentlige historie begynner og at Guds ansikt tar til å skinne frem gjennom menneskets tåketilværelse. Abrahams, Isaks og Jakobs Gud fortsetter å tale ned gjennom tidene til en slekt, til en stemme. Da så Israel var blitt et helt folk under egypternes åk, åpenbarer han seg for Moses, Guds tolk og fortrolige under folkets befrielse og vandring mot det forjettede land. Gud talte til Moses «åsyn til åsyn, som en mann taler til sin venn», og gjennom denne fortrolighet lar han sin vilje og sine krav komme frem, i loven og budene og den fornyede pakt. For Gud krevde meget av det folk som skulle bære troen på den ene, sanne Gud frem for hele menneskeheten.

Fra nå av har Gud for alltid fått et ansikt i Israels bevissthet. Han er «Den som er» — en levende realitet som griper inn i deres tilværelse med Skaperens suverene autoritet. Og Guds ansikt blir så å si en gjenspeiling av Israels forhold til pakten og loven. Det vender seg mot folket, vekslende mellom vrede og overbærenhet, eller det gir løfte om frelse og befrielse. I dette «hårdnakkede folks» møysommelige gang gjennom frafall og landflyktighet, går Gud alltid foran og sender lys og støtte ved Israels dommere, konger og profeter, inntil den dag kommer da Guds plan blir til virkelighet. Han gir seg synlig til kjenne ved sin egen Sønn, verdens Forløser. Gud tar menneskelig skikkelse i Menneskesønnen, han som kunne si: «Den som ser meg, ser Faderen.» Guds ansikt blir synlig, ikke bare for en

slekt, et folk eller en nasjon, men for alle jordens folkeslag til alle tider.

V i ser hvordan menneskehetens historie i Det gamle testamente får sin mening i lys av Guds ansikt. Med rette kan vi vel også si at der i det hele tatt ikke eksisterer noen profan historie. Om vi er oss vårt sanne mål bevisst eller ikke, så er vårt livsløp en vandring enten for Guds åsyn eller bort fra Guds åsyn.

«Først foran Guds ansikt mottar mennesket også virkelig sitt eget», sier Romano Guardini. Likesom en katedral først får sin fulle skjønnhet gjennom glassmalerienes spillende farveprakt, så får et ansikt, en personlighet, først sitt rette skjønnhetspreg i gjenskinn av Guds vesen og vilje. Å finne frem til dette vårt sanne ansikt, vårt egentlige jeg, burde derfor være tilværelsens høyeste mål.

Vår «søken etter Guds ansikt», er ikke så famlende som for Israels folk, fordi vi har Det gamle testamentes visshet om at Gud har gitt seg til kjenne i historien. Men allikevel er jo hans ansikt skjult for det blikk som fanger virkeligheten inn i øyets synskrets. Vi må søke Guds åsyn med vårt indre øye. Og det møter virkeligheten i en meget større grad. For i vårt begrep om Guds ansikt finner vi i uendelig fullkommenhet alle de egenskaper som det utstråler: Guds kjærlighet, godhet, allmakt og visdom.

Kirken og dens mystikere lærer oss at denne betraktende bønn ikke først og fremst er en erkjennelse slik den menneskelige intelligens kan oppfatte Gud. Den er ikke en selvbevisst erhvervelse av religiøs viten, men fremfor alt en ydmyk påkallelse. Salmisten uttrykker det slik: «La ditt åsyn lyse over din tjener som søker deg.» Vi er tjenere som forventningsfulle og lyttende vender oss mot det ansikt som åpner for rikdommens lysveld over vår fattigdom.

Det ligger ingen motsigelse i det å «lytte til et ansikt». Ansiktstrekene taler ofte tydeligere enn ord — deres rike minespill kan i et glimt gi uttrykk for hva ordenes mangfoldighet bare uklart kan gi et begrep om. Å lytte til Guds ansikt vil si å fordype seg i Guds nærvær og la det prege i vårt sinn det sannhetstalende lys som strømmer ut mot en åpen, oppriktig sjel.

Uendelig meget kan sies om den betraktende bønn, og meget har også vært sagt og skrevet, for dypet av Guds ansikt er som bunnløst hav. Men det er også uendelig lite å si, fordi bønnen er et «åsyn til åsyn»-forhold, hvor Gud respekterer personligheten og taler med forskjellig tonefall, alt etter det menneskes karakter som vender sitt ansikt mot ham. Ingen kan tolke for en annen den tale som høres i sjelens innerste dyp. Men når et menneske i oppriktighet søker Guds åsyn, vil det ansikt det vender ut mot verden, allikevel vitne om at Gud har talt. Om Moses står det skrevet at da han kom ned fra Sinai berg, skinte hans ansikt så sterkt at han måtte dekke det til for folket. For oss blir ikke gjenskinnet fra Guds åsyn synlig som et fysisk fenomen, selv om ansiktet er sjelens speil og trekkene foredles i Guds nærvær. Det er i vårt livssyn og i våre handlinger lyset skal gjenspeiles. I det rette skinn fra Guds ansikt låner vi Guds blikk over tilværelsen, over historiens begivenheter og vår egen eksistens;

TILBAKEBLIKK PÅ HITLER

Av pater Hallvard Rieber-Mohn O.P.

Alan Bullock: «Hitler. Tyrannen og tyranniet.» Aschehoug 1957. 582 s.

Hitler i nærbillede.

Like ubønhørlig sikkert som de allierte troppene strammet jernringen om Hitlers kommandopost i Berlin i 1945, like planmessig har litteraturen omkring denne uhyggelige folkeforførereren rykket ham nærmere inn på livet de siste ti årene, først gjennom memoarene til så periferiske skikkelser som hans kammertjener, hans sekretær og livlege, der nest via dagbøkene til større koryfæer i hans system, som Goebbels, Schacht og Ribbentrop, til døren nå — i og med *Alan Bullock's* fremragende biografi — åpnes på vid gap inn til *mennesket* Hitler. Det er ikke noe lystelig syn, men til gjengjeld en studie i psykopati og historie så ladet med spenning og interesse at de 582 sidene ikke et øyeblikk føles lange. Her er den kjølige avstand og ulidenskapelige saklighet som visst bare en britisk historiker kan oppvise så kort tid etter tragedien — en prestasjon som forøvrig i dette særlige stykke overgås av én av hans landsmenn, *H. R. Trevor-Roper*, som kort

---

vi gjenfinner Guds trekk i vår neste, vi lærer å favne med Guds kjærlighetsblikk alle menneskers lidelser og behov.

Men kanskje enda mer vil vår oppriktige søken etter Guds åsyn bestå sin prøve hvis vi — når leiligheten byr seg — er i stand til å skjule oss selv bak Guds ansikt. For hvor lett er det ikke å sette sitt forfengelige jeg i forgrunnen, prydet med neste-kjærlighetens og selvoppofrelsens etikett? Men dersom vi lærer å la vårt lys få skinne i glansen fra Guds eget lys, da blir vi samtidig skjernet mot skuffelser over nederlag og utakknemlighet, vi blir vernet mot misunnelse når en annen kommer oss i forkjøpet der vi selv hadde ønsket å spille forsyn eller være lysspreder.

Vår tids hektiske tilværelse levner oss liten tid til å få øye på dette lys som gir flamme til vårt eget. Stort sett har det moderne menneske mistet sansen for mysteriet. Beruset av teknikkens stormende fremskritt ser det utelukkende eller i mangedobbelt forstørrelse det lys det selv kaster over verden, mens Guds ansiktstrekk blir sørgelig utvisket. Mer enn noen sinne må vi derfor søke de evighetens lysstreif som faller på vår vei, og her er liturgien oss til stor hjelp. Vi minnes f. eks. 2. oktober våre verneengler, de som «alltid ser den himmelske Faders åsyn». Vi har lett for å se i verneenglene bare et slags selskap til forsikring mot vanskeligheter og motgang istedenfor å be dem tjene som levende bro mellom Guds kjærlige åsyn og vårt eget og verdens ansikt. Alt fornyes og får sin sanne mening i lyset fra dette åsyn — som uopphørlig og aldri hvilende er vendt mot oss.

L. A. P.

etter krigens slutt utga den fantastiske boken «The Last Days of Hitler». Denne sistnevnte detaljstudien og et veld av andre kilder har Bullock selvfølgelig gjort flittig bruk av. Ciano's dagbok, Rauschnings Hitler-studier, Hitlers egne «verker»: «Mein Kampf», talene og hans «Bordtaler» (som en annen stor og skjebnesvanger tysker var han uforsiktig med hva han sa over maten!) har alle avgitt stoff. Men på kildenes bakgrunn trer Alan Bullock's egne og selvstendige egenskaper klart frem: En nøktern og skarp vurderingsevne, en klar vilje til objektivitet, en klok menneskelighet og en ypperlig beretter-evne. Han kommer gåten Hitler nærmere inn mot løsningen enn noen annen vi har lest, forsåvidt som han avdekker og understreker mannens sanne dimensjoner, både på godt og på ondt, og setter den inn i en analyse av dens forutsetninger i tid og miljø. Med historikerens skjerpede sans for et rimelig forhold mellom årsak og virkning (og vi fikk alle føle at virkningene var katastrofale!) viser han oss Hitler, ikke som en latterlig dilettant (hva han *også* var på mange områder), men som en genial begavelse innen et meget bestemt og ytterst farlig spesialfelt. Som propagandist, som parti-organisator, som skaperen av en intuitiv-hysterisk maktpolitikk verden ikke hadde sett maken til og sent forsto faren ved, var Hitler utvilsomt genial. Bullock går til og med videre og mener verdenskrigens første år viser at han også hadde en utvilsom *militærpolitisk* begavelse — gjennombruddet i Vest, som knuste Frankrikes veldige hær og nær hadde knekket britene, var noe Hitler gjennomførte på tross av sin generalstab.

Men Bullock avslører også de patologiske trekkene i Hitler, de faste og uhyggelige grunnprinsipper som forble urokkelig bak opportunisten og skuespilleren: Det avsyndige og irrasjonelle jødehatet, den totale mangel på moralske skrupler, den grenseløse maktbrynde, den sykelige menneskeforakten, som fra første stund av fikk ham til kynisk å konsentrere sin begavelse alene om politikken «hvordan» — ikke om dens «hva» — det vil si: Om makten for maktens egen skyld. I denne «absolutte politikk» ligger

— som allerede Pius XI skarpsynt påpekte det i sitt modige oppgjør med nazismen i 1936, rundskrivelsen «Mit brennender Sorge» — sakens uhyggelige kjerne, et statsavguderi som kunne stige til en Antikrists uhyggelige dimensjoner.

Mennesket bak denne farlige maktpolitikken var ingen dumrian. «Det element av beregning», skriver Bullock, «som klebet ved hans handlinger ville aldri vært mulig hvis han ikke hadde vært i besittelse av betraktelige intellektuelle evner. Men fornuften var lidenskapenes slave og ikke deres herre — en evne til å oppdage midler, ikke til å kritisere mål. Han forente i seg teknisk virtuositet, og en moralsk analfabets grovhet og uvitenhet». Det er en karakteristikk som ikke bare er treffsikker, men også et uttrykk for en humanists bedømmelse av fenomenet Hitler, og det er ikke minst denne forfatterens sikre norm for sann menneskelighet og storhet som gjør denne boken til et uhyre slagkraftig oppgjør med nazismen og alt dens vesen. Rent psykologisk viser han Hitlers fantastisk sikre utnyttelse av hva hans fortrolige, og senere fiende, Hermann Rauschning kaller «hans hysteris pseudo-skaperkraft» — et nifst vrengebillede av geniets innsats.

Hitler og katolisismen.

Det kunne i vår særlige sammenheng, over Bullock's biografi, være interessant å gruppere inntrykkene av Hitlers holdning til kristendommen og ganske særlig til katolisismen. Bullock er forholdsvis fåmælt på dette særlige område, men sammenholder man de fakta han bringer, med katolisismens plass i Hitlers «Bordtaler» som kom i norsk oversettelse for noen få år siden, får man et ganske interessant bilde av saken.

Hitler ble født i Braunau ved Innfloden som sønn i en østerriksk *beamter*-familie av små kår. Man vet ytterst lite om hans barndom, det meste av det Bullock bringer (med alle mulige forbehold) er kritiske vurderinger av de farvede opplysninger Hitler selv gir i «Mein Kampf». Man vet at familieforholdene ikke nettopp var noe mønster på kristelig dyd, og at gutten 8 år gammel ble sendt på skole i benediktinerklosteret Lambach og ble korgutt der. Som ung proletar i Wien opptrer han allerede som en hater av Kirken og prestene, og hva som er inntruffet i mellemtiden vet vi ikke. Ved begynnelsen av sin politiske karriere, som jo begynte i det erkekatolske Bayern, dempet Hitler sitt hat til kristendommen av opportunistiske hensyn, men privat ga han ofte og hatsk uttrykk for sin avsky overfor kristendommens lære og innflytelse. En katolsk adelsmann, von Papen, og to politiserende prelater, tyskeren og monsignore Kaas og slovaken mgr. Tiso forsøkte på ulike tidspunkter å fange ham ad forhandlingens vei. Ingen av dem fikk glede av bekjentskapet.

Bullock gjør klart og saklig rede for hvordan det mektige katolske Sentrumspartiet, som under Windthorst's dyktige ledelse i sin tid hadde tvunget endog Bismarck til å vike, under Brüning ble presset ut i selvdøden gjennom sin blåøyede tillit til at en mann som Hitler lot seg bringe inn under parlamentarisk lojalitet. Hitlers utspekulerte metode var nettopp å gjennomføre revolusjonen, ikke *mot*, men *med* statsmaskineriet og «legaliteten».

Også et annet katolsk forsøk på å demme opp for Hitler, den østerrikske uavhengighetspolitikk under kanslerne Dolfuss og Schuschnigg, løp ut i et blodig og tragisk nederlag, og var så oppblandet med kompromisser med fascismen at det ble en uholdbar skanse. Den eneste demning som holdt, var Pave-stolens egen politikk overfor Hitler, og han vtoket seg vel for å undervurdere dens styrke. Etter et første mislykket forsøk på å oppnå legalitet ad konkordatets klassiske vei, erklærte Pius XI kirkekamp mot nazismen, og det tyske episkopats og legfolks voksende motstand, med lederskikkelser som von Faulhaber, von Preysing og von Galen tilhører kirkehistorien.

Da Hitler i 1934 med hård hånd likviderte Røhm, Strasser og andre opposisjonelle krefter innen nazipartiet, benyttet han «de lovløse dager» til også å gjøre opp med endel katolsk opposisjon i Tyskland. Blant de katolikker som SS-folkene myrdet var fremstående ledere for Katolsk Aksjon som Klausener og von Bose. I Hitlers umiddelbare omgivelser fantes ingen troende katolikker, men nok et par frafalne, hvorav den mest prominente var Josef Goebbels. Noen få av hans militære medarbeidere var troende, autoritets- og tradisjonsbevisste protestanter på gammel prøyssisk fasong, det gjelder for eksempel storadmiral Raeder. Men større innflytelse hadde innbitte og erklærte kristenfiender som teoretikeren Alfred Rosenberg, smuss-journalisten Julius Streicher og Hitlers siste stedfortreder Martin Bormann, som forsvant under sammenbruddet i 1945. (Hans sønn ble for noen år siden viet til katolsk prest.) Særlig Bormann skal ha vært Hitlers onde ånd i religiøse spørsmål.

Hitlers hat til kristendommen, overspent, mytisk og uvitende som det var i sin begrunnelse, bevarte en eiendommelig konsekvens. I hans taler var der jo gjerne påkallelser og takksigelser overfor «Forsynets Allmakt» og lignende vage religiøse fellesnevner, men alt det spesifikke ved kristendommen var ham motbydelig og uantagelig som noe der truet det ariske overmenneskes frie maktutfoldelse. Om samvitigheten sier han i «Mein Kampf» at den er «en jødisk oppfinnelse, en skamplett i likhet med omskjæring». Det er i lys av disse angrep på det jødisk-kristne menneskesyn at man må se Pius XI's håndfaste uttalelse, midt under jødeforfølgelsene i Tyskland, at «åndelig sett er vi kristne alle semitter». Det er karakteristisk at Hitlers ellers hjelpeløse prestensjoner i retning av kunstforståelse stoppet tvert opp overfor gotikken og renessansen(!) som han fant «for kristne».

Hitlers syn på kirkesamfunnene var, hevder Bullock, summarisk og utvortes:

«Hitler var blitt oppdradd som katolikk, og kirkenes organisasjon og makt hadde gjort et sterkt inntrykk på ham. Dens hierarkiske oppbygning, dens dyktighet når det gjaldt å hanskes med den menneskelige natur, og dens troslæres uforanderlige preg var alt sammen ting han påsto han hadde tatt mye lærdom av. Det protestantiske presteskaper hadde han bare forakt til overs for: «De er ubetydelige små mennesker, underdanige som hunder, og de svetter av forlegenhet når man snakker til dem. De har hverken noen religion de kan ta alvorlig eller noen stor posisjon å forsvare, som Roma». Det han respekterte var Kirkens «store posisjon», den

kjensgjerning at den hadde bestått i så mange hundre år; dens lære viste han seg derimot meget fiendtlig stemt overfor. I Hitlers øyne var kristendommen en religion som bare sømnet seg for slaver; han avskydde dens morallære og hånte alt snakk om et liv etter døden. Døden var slutten: i den utstrekning menneskene kunne oppnå å bli udødelige, måtte det skje gjennom rasen og historien. Av politiske hensyn bremsset han på sin antiklerikalisme og innså klart faren ved å gjøre Kirken sterk gjennom forfølgelser. Når krigen først var slutt, lovte han seg selv at han ville utrydde de kristne trosamfunnenes innflytelse i Tyskland — men inntil da var han adskillig mer forsiktig enn enkelte av sine tilhengere hva det angikk å angripe kirken offentlig. Alvorlige forsøk på å etablere et visst henedsk ritual vakte derimot Hitlers hån og latter. Heller ikke er det fremkommet noe bevis som kan styrke troen på at han søkte tilflukt i astrologien... Sannheten er at Hitler var en fullkommen materialist uten forståelse for livets åndelige side eller for dets følelsesmessige affektive side. Følelser var for ham maktens råstoff. Jakten på makt kastet sin grelle slagskygge, lik en pestsmitte, over hele hans liv.»

Bullock presiserer senere at Hitlers materialisme var en slags vulgær-darwinistisk tro på «den sterkeste rett», som jo er et såre trivielt religionssurrogat i vår tid, om riktignok heldigvis sjelden forenet med en slik hensynsløs aggressivitet og maktvilje og en så farlig type begavelse som hos Hitler. «Hans originalitet», skriver Bullock med en av sine mange treffsikre formuleringer, «lå ikke i hans idéer, men i den forferdende bokstavelige måte han ga seg i kast med å omsette fantasifostre i virkelighet på, og hans makeløse herredømme over midlene til å nå dette mål.»

På denne bakgrunn måtte det kristne menneskeideal fortone seg som «den underlegnes forsøk på å legge den sterke i lenker» — det som hos Nietzsche er et heroisk og tragisk tanke-eksperiment overfor kristendommens veldige idé-kompleks, er hos Hitler bare et vulgært og avsporet menneskes samling skjellsord. Eftersom krigssituasjonen blir desperat, mister Hitler mer og mer likevekten også på dette område: Det er interessant å se konstatert at fanatikere som Goebbels og Ribbentrop bare med nød og neppe fikk ham fra å okkupere Vatikanet — en handling som trolig ville ha reist hele Vest- og Syd-Tyskland mot ham i samme nu, og mobillisert den siste resten av verdensopinionen mot hans styre.

Dyster epilog.

Alan Bullock's epilog er et fint stykke sammenfatning av en mesterlig fremstilling. Her fastslår han noe som vi idag — 12 år etter Hitlers selvmord — gjør vel i å legge oss på sinne. Likegyldig hvordan fortidens store omveltninger har artet seg, sier han, så identifiserte de seg da med en frigjøringskamp for enkelte store idéer: samvittighetsfrihet, likhet, nasjonal reisning, sosial rettferdighet. Men nasjonalsosialismen frembragte ingenting!

«Hitler hevet ustanselig den fysiske vold til skyene på bekostning av tankens makt, og han var henrykt når han kunne bevise at det som styrte menneskene var begjær, frykt og deres lavereliggende lidenskaper. Nazi-revolusjonens eneste tema var det å herske, utstaffert som raseteori — eller, av mangel

BLIKK på TIDEN

Kort og godt.

■ I en endeløs og trettende maraton-debatt om pornografi, hvor det dypereliggende og viktigere problemet om forfattergjerningens ansvar og forpliktelser er kommet helt i bakgrunnen for adskillig irritasjon over en lovhjemlet sensur av åndsverker, presterer forfatteren Erik Rostbøll («Morgenposten» 5. september) å bringe noe virkelig godt og nytt til torvs gjennom en meget lesverdig kronikk. Det er selve sakens moralske kjerne han setter fingeren på når han avslører den underforståtte verdifornektelse mange av argumentene for og imot opererer med. «Når læge har afløst prest som sjælesørger,» skriver han, «er det, fordi man idag søger en forklaring (eventuelt en undskyldning for) sine unormaliteter. Hos præsten søgte man dom og tilgivelse. Det er altså ikke en sociologisk strukturendring som har ført til de ændrede forhold, det er vort syn på godt og ondt, på syndens væsen, som har ændret sig totalt. Og sidste skud på udviklingen er da, at syndens væsen er et æstetisk spørsmål.»

Rostbøll er infamt utfordrende nok til å minne om Hamsunsaken, hvor en forfatter ble dømt for «litterære» forbrytelser, uten at noen overhodet ville ha kunnet tenke seg å betrakte saken i et vesentlig annet lys dersom hans unasjonale skrivelser hadde hatt høy æstetisk verdi. (Det hadde de såvisst ikke!) Nu halter vel analogien Hamsun—Mykle forsåvidt som Hamsun dessverre ikke innskrenket seg til å beskrive landsvik, men oppfordret til det, hvilket unektelig er mer enn en nyanse. Og det er nettopp oppfordringen som også utuktsparagrafen uttrykkelig sikter til.

Men når det gjelder svikten i den kontrollinstans som skulle ligge i hver enkelts sinn såvel som hos forlagskonsulent og i forfatterforeninger, må det vel sies at Rostbøll's håndfaste dom rammer med adskillig virkning:

---

på en slik selvrettferdig ødeleggelsestrang, det som Rauschning kalte «Nihilismens Revolusjon».

Det er denne tomhet, denne mangel på noe som helst som kan rettferdiggjøre lidelsene han voldte — snarere enn hans egen uhyrlige og uregjerlige vilje — som gjør Hitler til en så både frastøtende og gold skikkelse. Hitler skal få sin plass i verdenshistorien, men det blir side om side med hunner-høvdingen Attila, barbaren som ikke fikk tilnavnet «Den store», men tilnavnet «Guds Svøpe», og som med Gibbons ord, brystet seg «med et munnhell som var verdig hans ubendige stolthet, av at gresset aldri grodde der hvor hans hest hadde stått.»

Bullock er — i motsetning til det menneske han beskriver — ikke forenklingenes, men nyansenes mann, og han er altfor klok og saklig til å beskrive Hitler som noe spesifikt tysk syndefall i sin kjerne. Han lar tvertimot fenomenet Hitler tjene oss alle til en hård lekse, som er så desto mer nødvendig som den sikter på farlige muligheter i oss selv, både som individer og som masse. Det er hans siste og dypt alvorlige ord om Adolf Hitler, byggherren som skapte Europas ruiner. *Si monumentum requiris, circumspice*: «Hvis du søker hans monument, så se deg omkring» . . .

H. Rieber-Mohn.

«Om kort tid marcherer litterater, kritikere og andre statsautoriserede specialister i de skønne kunster op for at aflægge vidnesbyrd om, at der i det foreliggende tilfælde er høret med æstetisk gyldighed. Man medbringer lister over talrige fortillfælde, hvor den æstetiske horende gik sin dom forbi, også registrer over de uartige ord, som høret til vor vesterlandske kulturskat vil blive fremlagt: sådan har man sagt til alle tider!

Og det er muligt, at de litterære laurbær vil gøre, at man ender med at se bort fra sagens kerne: at der, hvor mennesker gøres til middel for selvsk utfoldelse af magt og(eller) lystfølelse, der begæes der synd. Er den begåede synd af den art, at den påvirker medmennesker til at gøre ligeså, da er den ikke blot personligheds- men også samfundsnedbrydende. Den synd som overrækkes på æstetismens sølvfad, er efter alt at dømme af den sidste slags.»

Propaganda og «propaganda»

■ Det er ikke noe pent ord i et moderne menneskes munn eller penn: propaganda. Dertil har de ideologiske kriger i vårt århundre herjet for meget i menneskesinnene. Men i seg selv betyr det jo rett og slett «utbredelse», og lenge før sitt «syndefall», dvs. i det 17. århundre, gav det navn til den katolske misjonærhøyskole i Rom: *De propaganda Fide* — «til troens utbredelse».

At mennesker som står kristendommen fjernt eller imot griper til dette nu ille profane og uhyggelig profanerte ordet for å beskrive katolsk forkynnelse lar seg enda begripe. Men av kristne mennesker venter vi unektelig bedre. Vi synes det virker enøyet når protestanter i samme åndrettedt taler om sine menighetsaksjoner, vekkelseskampanjer, evangeliske felttog og om — «katolsk propaganda». Vi har visst aldri her i bladet konsekvent (eller overhodet) talt om «luthersk propaganda» når det gjaldt å betegne de lutherske kirkers ordinære utbredelse av sin tro. Derimot fikk engang — for meget lenge siden! — lutherske pastorer og biskoper «gåseøyne» på i «St. Olav's spalter: «Biskop» N. N. Det hører til de uartigheter som ikke kan tjene noen kristelig hensikt, og som da også meget snart ble satt på mørkeloftet. Og så venter vi da tålmodig videre på en sanering av også lutheranernes standarduttrykk om oss — en gryende forståelse for at katolske prester følger sine kall, ikke for å «drive propaganda», men for med åndens våpen å meddele andre den sannhet og det livsinnhold Kristus og Kirken har gitt dem. Det er en virksomhet som såvisst også er underlagt menneskelig skrøpeligheit. Men i kristenmenneskers sprog fortjener den vel en litt penere betegnelse enn — propaganda?

Demring.

■ Studentjubiléene — dette høytidelig-komiske innslag i norsk universitetsliv — er igjen blitt feiret tre dager tilende med et alvor som unektelig står i et visst misforhold til den ytterst beskjedne åndsinnsetts *examen artium* må sies å være. Og som hvert år har dagspressen bragt klipp fra de voluminøse jubileumsbøkene, hvor satte samfunnsstøtter og ærverdige samfunnsstormere — 25 eller 50 år etter sin første (og for noen: siste!) akademiske bragd — gjør oss delaktige i sine modne års livsfilosofi. Med større eller mindre hell, forresten, når det gjelder den vanskelige kunst å ta seg selv alvorlig uten å ta seg selv høytidelig.

Et avsnitt fra forfatteren Helge Krog's bidrag til boken for hans 25-års jubileum har han tatt med — i forsterket og understreket form — ved sitt 50-års jubileum nu i år, og avisene har bragt dette gullkorn den videst tenkelige utbredelse:

«Årenes erfaring» har utviklet min virkelighetssans, mitt politiske og sosiale syn er følgelig blitt radikalere. Kristendommen er etter min overbevisning et enestående åndelig forgiftningstilfelle. Den har en vesentlig skyld i vårt sosiale barbari som medfører at vår høye vitenskapelige og tekniske kultur ikke fremmer, men tvert imot hemmer vår velferd. En forferdende utvikling har ført til at det siste punktet i dag har mangedoblet gyldighet. Min avsky for kristendommen er ikke

blitt mindre. Men det har demret for meg at den dypest bunner i min religiøsitet.»

Det er jo unektelig med en viss undring man over denne åpenhjertige bekjennelse konstaterer, at det faktisk er mulig for et intellektuelt godt utrustet menneske å stå gjennom fem og tyve modne manndoms år overfor et så rikt og mangeartet og europeisk sett grunnleggende verdikompleks som kristendommen uten engang å oppleve tilløp til den ringeste nye erkjennelse.

Helge Krog's forfatterskap — den virtuose lek innenfor de meget trangt optrukne sirkler omkring erotiske konflikter som utgjør hans dramatik, såvel som det formelt blendende, men enøyet demagogiske og tankemessig overflatiske «radikale» opprør vi møter i hans essays — måtte nødvendigvis føre ham til den stadig mer isolerte stilling som er hans, i dagens norske åndsliv. De 25 års bekreftelse av avskyen for «det enestående åndelige forgiftningstilfelle» kristendommen, stiller ham ikke bare underlig utenfor eller på siden av de konstante og tidløse menneskelige livsproblemer, — en tidsforløpets egen raffinerte ironi mot en gammel opprører. De minner en også om noen kalde og klarsynte ord av Georges Bernanos, som etsteds taler om «de forferdelige førtiårene i et menneskes liv, da man ofte *blir* det man *er*», det vil si: stivner. Helge Krog's hat til kristendommen kaller vel idag ikke på noen offentlig forargelse. Til gjengjeld turde de være ytterst få idag, de som misunner ham hans «demring».

«Hvordan er Gud?»

■ Spørsmålet over disse linjer er ikke hentet fra en lærebok i teologi, men fra den aktuelle og kulturvåkne danske «Berlingske Aftenavis», hvor en rekke teologer og åndsbelekkede er blitt bedt om, gjennom en serie lengre artikler, å belyse det spørsmål titelen uttrykker. Man bør ikke derfor slutte til en svipt i den redaksjonelle sansen for aktualitet og «godt stoff» — tvertom turde serien være noe av et symptom. I vår nordiske kulturkrets konstaterer man her som ellers en eiendommelig motsetning mellom en åpenbar svekkelse av de kirkelige institusjoner og tradisjoner på den ene side og et åpenbart voksende religiøst behov på den annen.

En gjennomlesning av artiklene (som har vært publisert mellom 17. og 28. august) under ett, må for en katolikk gi et noe forvirrende inntrykk av både mangfoldighet og uniformitet. Deltakerne er alle protestanter og har på tvers av sine ulike standpunkter — fra blek liberalisme til «tidehvervs-teologi» og pietistisk fromhet — et fellespreg, forsåvidt som de ut fra en grunnleggende religiøs subjektivisme mer eller mindre synes oss å redusere kristendommen til en rent psykologisk erfaringsreligion. Som Sigrid Undset engang tørt uttrykte det: Teologers fremstilling av temaet «Slik er *min* Gud» (eller slik er Gud for meg) blir jo sjelden stort annet enn en litt pretensios og indirekte utvikling av temaet «Slik er jeg». Og igjen møter vi de to tragiske alternativer som så ofte karakteriserer protestantismens indre sprengning (hvilket er noe mer enn en «spenning»!) mellom en liberalt utflytende religiøsitet på den ene fløy og velmente fromme troens vitnesbyrd uten synlig tankemessig dekning eller filosofisk energi på den annen.

Den kjente professor P. G. Lindhardt gir serien en velskrevet kritisk innledning, samt et første innlegg hvor han ikke minst går med en pinlig selvsikker harelabb hen over den veldige tradisjon av kristen filosofi i Vesterlandene og åpent vedkjenner seg sitt rent subjektive utgangspunkt:

«Kristendommens fordring byder ikke paa «tankevanskeligheter» — tankevanskeligheter i denne forbindelse kommer simpelt hen af selve vanskeligheden ved at tænke — og de saakaldte tankevanskeligheder er lige saa meningsløse som de saakaldte forklaringer. Her drejer det sig om at ville og skulle . . . Altsaa: Med det ord «Gud» siger jeg ikke

EN KORSVEI I HALMSTAD

Av utsmykningen i den nye St. Knud Lavards kirke i København ble dne store glassmosaikken, skapt av den svenske kunstneren Erik Olson over lidelsens symbol, særlig fremhevet i pressen.

På en Riksteater-turné i Sverige i vår gjestet vi bl. a. den tradisjonsrike byen Halmstad. Kartet over de katolske kirker i Sverige viser også denne byen avmerket med en menighet. I annen etasje i en murstensgård skulle jeg få stifte bekjentskap med Erik Olson og hans verk: Heliga Trefaldighetskapellet. Det består av to store rom slått sammen til ett, og alle de arkitektoniske uregelmessigheter som er så typiske for gammeldagse leiegårder, er her utnyttet og anvendt slik at det blir til fordel for kirkerommet. Det gir et helt igjennom estetisk inntrykk.

Idet man kommer inn i kapellet ser man straks at alle de kjære og kjente deler av en katolsk kirkes interiør er på plass — som i alle våre kirker verden over. Alter med tabernakel, døpefont, kommunionbenk og evighetslampe. Men både form og materiale er her preget av en usedvanlig enkelhet og egalitet. Intet faller ut av sammenhengen — det eneste som i særlig grad fanger blikket er *korsveien*.

---

noget om Guds «eksistens» — det er et problem for gymnasiaster af alle aldre! — ikke noget om en «kraft», en «aand», et «princip», en tilværelsens sammenhæng og mening, en forklaring paa hvorfra og hvorhen og hvorfor. Ikke et ord derom! Men jeg siger noget om mit eget liv . . .»

At professor Lindhardt får følge i det stykke finner vi bekræftet bl. a. hos en prest i folkekirken, Erik Aalbæk Jensen, som i sitt innlegg skriver:

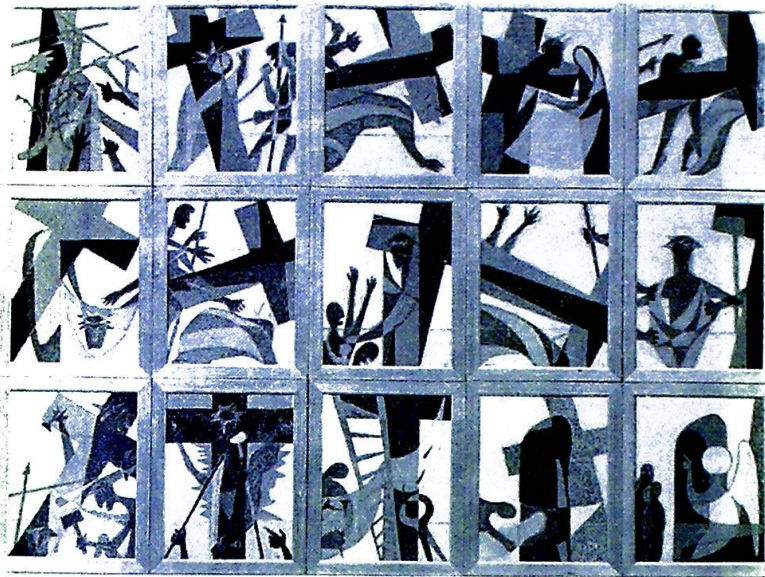
«Der gives ingen anden autoritet i spørgsmaalet om den endelige sandhed end «hertets» egen afgørelse, det personlige valg af en sandhed, som man har et vist, sædvanligvis følelsesbetonet forhold til, men som paa ingen maade er hævet over modsigelse og tvivl. Altsaa en sandhed uden garanti og sikkerhed. Den kan mistes, den kan være en illusion. Hvad der kvalificerer den som sandhed, er det subjektive, personlige valg . . . Spørger man om Guds væsen, henvender man sig ikke til en lærestol eller en anden autoritet, men til enkeltpersoner for at høre, hvad Gud betyder *for dem*. Ligesom der ikke i dette land er én religion, men mange — ogsaa inden for den danske folkekirke — er der ikke ét gudsbillede, men forskellige . . .»

Når man unntar en av deltagerne (seminarieførstander Aage Nørfelt) synes de alle — med utslag i liberalere eller ortodoksere retning — å utelukke den mulighet at religion utvirket kan eller bør begrunnes objektivt, dvs. utenfor dets personlige religiøse opplevelse. Dogmedannelsen får da også ofte et skuldertrekk i disse artikler, professor Lindhardt åpner endog sin artikkel med den overraskende setning: «Den kristne lære om Gud — ikke taget i snæver kirkelig forstand, men som uttrykk for den vestlige kulturs gudsbegreb, osv.»

Det ville utvilsomt være forhastet å tro at man over disse avisartiklene alene kan føle dansk teologi og kristentro på pulsen. Men som det fremtrer her, virker ihvertfall pulsslaget overraskende svakt på kristne som er vant med å se anderledes dyptgående sammenhenger og harmonier mellom natur og overnatur, mellom tankelivets og åpenbaringsens kategorier.

Fr. Candidus.

Mot kirkerommets harmoniske ro står kunstnerens fremstilling av Kristi lidelseshistorie rystende realistisk i sin unaturalistiske fremstilling. Korsveien er også original ved at den består av femten, og ikke av de vanlige fjorten, stasjoner. Den femtende stasjon viser engelen foran den åpne grav i ferd med å forkynne at Kristus er oppstanden. Kunstnerens religiøse motiv er klart: Kristi frelsesverk ble fullstendig først da han beseiret døden. Billedrekkens idéinnhold uttrykte Erik Olson omtrent slik: Skyggen av Golgata-dramaet reproduisert i vår tid. Første stasjon f. eks. viser i et bilde domfellelsen, tornekrone, hudstrykingen og de anklagende hender som uttrykker kravet: korsfest, korsfest! Vi er alle, til alle tider, Frelserens dommere og bødler. Gripende og dypt religiøst i symbolikken er korsets økende tyngde ved hvert av Kristi tre fall.

Slik kan man vedbli å fylles av symbolrikdommen i denne korsveien. I alle de femten bilder går de samme få fargene igjen, særlig sorgens og botens liturgiske farver. Sort og violett dominerer i figurene, mens bunnen er ren hvit. Tornekronen og naglene har blodets røde farge, men skikkelsenes draperinger er ganske lys blå.

Den fortellingen som hvert enkelt bilde fremstiller, og dets form og farge er hele tiden underordnet korsveiansdaktens mening. Heliga Trefaldighetskapellet i Halmstad er blitt en verdig Gudsbolig takket være en kunstners trang til å anvende sitt talent til tjeneste for Ham som ga ham det.

Rolf Sand.

Noe å «gine» av for dansker og flere -

En komponist i Danmark har satt musikk til Davids salmer. Da han fikk avregning fra et musikkforlag var to tredjedeler av honoraret anført på ham selv, mens en tredjedel skulle tilfalle tekstforfatteren herr David...

La sua volontade

AV PETER MAGNUS

Holde det fast —? Nei,
det evner jeg ikke.
En anelse bare
er blitt meg til del.
Gjennom den tåken som
tilslører blikket,
fanget jeg en gang
et glimt av min sjel.

*

Strider har rast der,
de raser der atter,
men midt i larmen
finnes et sted
hvor det er stille:
Det sted hvor vi fatter
Hans vilje og vet at
den er vår fred.

Skriftestolen

Jo mere en går ut og inn av sydens kirker, forarges over noe, stotes over noe, og gledes over en god del, så er det en ting som bringer en til stor og ekte misunnelse: — skriftestolene.

Der går de inn, unge, gamle, menn, kvinner, gamle sortkledde koner, kjølige forretningsmenn, og de unge smarte signorini.

De legger seg på kne i den slitte stolen og innenfor det upersonlige gitter sitter et medmenneske og tar imot og skjuler denne mangfoldighet av synder. Han gir råd, han gir trøst. Og disse syv segl hans munn er lukket med er den beste pant på verdien av denne merkelige konsultasjon.

Og kirken er nesten alltid åpen, og alltid er der vakt der. Om ditt hjerte er kommet i knipe, så det er et livsens behov å ha en delaktig i dette nettopp nå, så kan du gå nå. Er din tanke formørket av en besettelse du ikke vet råd med, så kan du gå når din nød er størst. Er din sjel bøyet ned av en grenseløs følelse av skyld overfor en eller to, kan du gå til dette medmenneske som på Guds vegne gir deg syndernes forlatelse, når din anger er oppriktig og alvorlig.

Åjo, du er misunnelig. Ditt hjerte trekkes som en magnet opp til den lave knelebenken, men du tør ikke. Du vet du lempelig ville bli kastet ut derfra fordi der er en liten forskjell på det du tror — og de tror.

Du får sitte der og nøye deg med å misunne. Denne faste institusjon, dette enkle apparat i deres kirke. Ingen timebestilling nødvendig, ingen telefonavbrytelser. Bare den store stillheten i et rom hvor enhver har nok med seg selv. Ved alteret med de tente lysene ligger en i stille bønn. Nede i kirken sitter en mann i meditasjon. Og ned fra skriftestolen går et ungt menneske med lette skritt og nedslåtte øyne i et ansikt som ser ut til å lyse.

Og dere går ut av kirken, han den ukjente og du. Du misunner ham der han forsvinner bortover gaten. Hans byrde er borte, men du bærer enda på din.

Kirsten Jonsborg i «Vår Kirke».

Søster Teresia Benedicta a Cruce

Dr. philos. Edith Stein døde for sitt folk og sin tro i Auschwitz for 15 år siden

Natten mellom 2. og 3. august 1942 raser to politibiler bemannet med SS-vakter fremover på veien mellom Utrecht og Haag. Bilene kommer fra Roermond i den sørlige del av Nederland, og hele turen har foregått i mørke. Henimot klokken tre om morgenen, i det første grå morgenlyst, når de bestemmelsesstedet, den beryktede konsentrasjonsleir Amersfoort.

Det hersker en dyp stillhet over dette grufulle sted. SS-vaktene kommanderer de overtrete og angstredne mennesker i bilene ut, og slår brutalt med geværkolbene når det ikke går fort nok. Så blir de drevet inn i en barakke som er skilt fra den øvrige del av leiren med et piggrådsgjerde, og hvor det alt befinner seg andre fanger fra den nordlige del av landet.

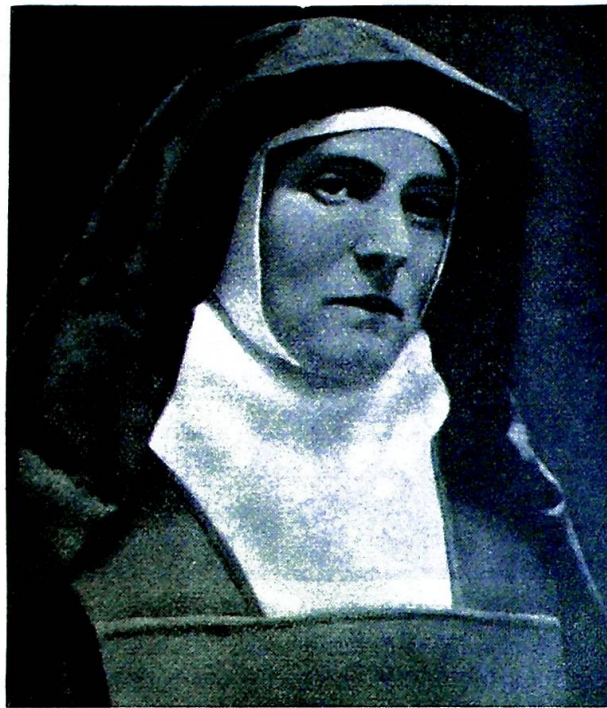
Alle de fanger som stuves sammen her, er katolske jøder. Denne natt begynner de kristne jøders offergang i vår tid — noe enestående i historiens løp. Blant fangene er der prester og ordenssøstre. Alle står de her som offer for den hevna som er foranlediget av de nederlandske katolske biskopers hyrdebrev den 26. juli. Ikke en klage kommer fra fangene når de får vite dette; de forblir trofaste mot sine biskoper også under lidelsens offergang.

Blant ordenssøstrene ses en nonne i karmelitterinnenens drakt, en stillferdig kvinne. Hun har et fint tegnet ansikt med store mørke øyne, og et litt trist drag om munnen. Det er søster Teresia Benedicta a Cruce, karmelitterinne fra Köln. Hun var blitt overført fra Kölner-klosteret til Echt i Nederland før Gestapo gikk til verks i Tyskland. Nå, etter at Nederland er blitt okkupert av tyske tropper, etter nasjonalsosialistenes maktovertagelse av et fredelig naboland, har naziregimets drabanter nådd henne der, og i likhet med mange andre tyske emigranter er hun utlevert til makthavernes blodige forbryterhender. Det som søster Teresia Benedicta a Cruce lastes for, er ikke først og fremst hennes katolske tro og forfatterskap i denne tros tjeneste — hun er *jødinne*, av jødisk avstamning som alle de andre som er satt fast sammen med henne i denne særbarakke i Amersfoort konsentrasjonsleir.

Åtte år før dette hender — søndag 15. april 1934 — finner det sted en ikledningshøytidelighet i det lille uanselige kapell i karmelitterklosteret i Köln. Kvinnen som denne dag tar sløret, har et kjent navn i mange land som forfatterinne av filosofiske skrifter, som elev av og assistent for den berømte filosof Edmund Husserl.

Dr. Edith Stein kom fra en ansett jødisk familie som følte seg fast knyttet til det tyske folk og rike. Hun ble født i 1891 i Breslau. Hennes ualminnelige begavelse og skarpe forstand gjorde at hun fullførte de filosofiske studier på kort tid og med et glimrende resultat. Hun traff filosofen Edmund Husserl, ble hans elev og senere hans assistent. I disse årene trengte hun dypt inn i den fenomenologiske skoles filosofi som han var grunnleggeren av. Som mange andre av Husserls elever kom hun, som kalte seg selv en foreløpig ateist, frem til den katolske tro. Under denne søken etter sannheten fant hun det første mål og høydepunkt i sin konversjon i året 1922.

Hennes vitenskapelige løpebane ble kronet med et hell som vakte oppmerksomhet i vitenskapens verden langt utenom Tysklands grenser. I sin universitetskarriere var

hun nådd så langt som til dosenturet. Men Edith Stein forlot verden — helt og holdent. Hun gikk inn i karmelitterordenen.

Så kneler da søster Teresia Benedicta av Korset hin 15. april 1934 foran alteret i kapellet i Köln, for fra da av å vie sitt liv til Gud gjennom en tilværelse i klosterets stillhet. Som søster Benedicta av Korset, som «den av Korset velsignede», forberedte hun seg på et liv i offer, og til slutt skulle hun komme til å ofre seg i en fullstendig selvhengivelse. «Menneskelig aktivitet kan ikke hjelpe oss», sa hun, «men Kristi lidelse. Å få del i den er hva jeg ønsker».

I klosteret fullender hun det filosofiske-teologiske verk «*Endliches und Ewiges Sein*» (Det endelige og evige være), som hun hadde påbegynt alt for en del år siden.

Nazistenes forfølgelsesraseri, den forbryterske utryddelse av jødedommen i Tyskland gjør ikke holdt hverken foran klostermurene eller de dømte jøder. Søster Teresia Benedicta forlater sitt hjemland og søker tilflukt i det nederlandske karmelitterkloster i Echt. Men etter tyskernes overfall på Nederland ga altså heller ikke dette sted noen sikkerhet for henne lenger.

Arrestasjonen river henne bort fra et stort arbeide hun holder på med om Johannes av Korsets lære. Det var som om Guds forsyn ville at hun ikke skulle skrive, men *leve* fremstillingen av Korset til ende. Under sin offergang viser hun en fullkommen hengivelse i det hun gir sitt liv som martyr for sin kristne tro og sitt jødiske folk. I de siste dager hun levete skrev hun: «*En scientia crucis — en Korsets viten — kan man bare få del i hvis man får føle korset til gangs. Det har jeg vært overbevist om fra første stund, og av hjertet sagt mitt: Ave Crux, spes unica — Vær hilset, o Kors, det eneste håp*».

De jødene som om natten mellom 2. og 3. august 1942 blir fraktet til Amersfoort, sendes videre, i buskapsvogner til Hoog Halen følgende dag, og den 7. til Auschwitz, den beryktede tyske dødsleir, hvor hele transporten straks etter dømmes til døden i gasskammeret. Nr. 44074 på dødslistene står for navnet Edith Stein.

ingen lever lenger som kan fortelle om søster Teresia

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

har til formål, som et såvidt mulig fast forum i Oslo, å gi ikke bare katolikker, men alle som under en eller annen synsvinkel ser med interesse på katolsk tro, tenkning og kultur i samtiden, adgang til saklig informasjon og fruktbringende kontakt.

PROGRAM FOR 2. SEMESTER 1957

Tirsdag 1. oktober kl. 20:

KEISERKULTUS OG KRISTENDOM ved professor **H. P. L'Orange.**

Vår fremste og internasjonalt kjente klassiske arkeolog presenterer i ord og praktfulle lysbilleder «Et keiserpalass fra de store kristenforfølgelses tid» (ca. 330 e. Kr.), — et møte med den tid da åndskampen mellom bedenskap og kristendom under keiser Diokletian gikk mot sitt høydepunkt.

Tirsdag 8. oktober kl. 20:

FRA TEATRETS VERDEN ved pater **H. Rieber-Teatersesongen** byr på tre begivenheter som særlig inter-
Mobn.

esserer oss: *Graham Greene's* nye drama «*Drivhuset*» (Nationalteatret), *T. S. Eliot's* storslagne poetiske mysteriespill «*Mordet i katedralen*» (Det Nye Teater) og (muligens) *Albert Camus'* dramatisering av *William Faulkner's* «*Rekviem for en nonne*» (eventuelt Det Norske Teatret). Dette foredraget gir en kort innføring i de tre dramaene.

Tirsdag 15. oktober kl. 20:

KUNST OG VIRKELIGHETSOPPFATNING ved **Ørnulf Ranheimsæter.**

Hvordan skal vi nærme oss tidligere tiders kunst med forståelse for sinnet bak formen og fargene? Det er dette emnet som Ørnulf Ranheimsæter søker å belyse gjennom ord og bilder.

Tirsdag 22. oktober kl. 20:

HVA ER GUDSTJENESTE ved pater **Erik Gunnes.**

Høymessordningen og liturgiens form og rolle overhodet er under diskusjon både innen de protestantiske samfunn og

den katolske kirke. Hinsides all rådvillheten overfor den vilkårlige tilpasningen stiller vi dette vesentlige spørsmålet: Hva er den kristne gudstjenestes natur og indre nødvendighet? Hva er egentlig dette vi kaller kultus — gudstjeneste?

Tirsdag 29. oktober kl. 20:

MIRAKLENE I LOURDES — MYTE ELLER VIRKELIGHET? ved pater **Finn Thorn.**

Det går ikke lang tid mellom hver gang Lourdes og det som skjer ved dette katolisismens største valfartssted dukker opp i avisspaltene. Ikke alt er like vederbeftig av det som berettes, men virkeligheten overgår også i mangt og meget ryktene. Her får vi fremstilt Kirkens eget syn, bygget som det er på en troens realisme.

Tirsdag 5. november kl. 20:

MØTE MED NYTHOMISMEN ved pater **Albert Raulin.**

Nythomismen er ett av de fremtredende trekk i samtidens tenkning. Her hjemme har dens impulser vært formidlet særlig gjennom professor *A. H. Winsnes'* undervisning ved Universitetet i Oslo. Pater Raulin tar her professor Winsnes' nye bok om *Jacques Maritain*, en av nythomismens fremste og mest interessante tenkere, opp til vurdering.

Tirsdag 12. november kl. 20:

SIGRID UNDSSET'S «OLAV AUDUNSSØN» — EN STUDIE I DET KRISTNE SINN ved pater **H. Rieber-Mobn.**

Katolsk Forum feirer *Sigríid Undset's* jubileumsår ved denne analyse av hennes kanskje mest religiøse roman — et forsøk på å gripe det tidløse kristne sinn *Sigríid Undset* har diktet inn i sin *Olav Audunsson*.

Til dekning av annonseutgifter etc. vil der to aftener i semesteret bli anledning til frivillig kollektbidrag, forøvrig er der gratis adgang. Programmet for 1. semester 1958 vil foreligge ved nyåret. Både kritikk, bidrag, råd og forslag bes velvilligst sendt Prioeren for Dominikanerne, Neuberget, 15, Oslo NV.

Benedicta av Korsets siste timer den 9. august 1942. Men en overlevende fra transporten til Auschwitz skildrer ordenssøsteren som uendelig stillfarende og fåmelt, likevel hjelpsom på denne tunge vei — en sann «Pietà».

Våren 1945. Krigen var slutt i Nederland. I mars, da amerikanerne og englenderne sto ved Rhinen, reiste to karmelittnonner med en av de alliertes militærbiler fra Leuven til Echt hvor søster *Teresia Benedicta* var blitt arrestert for tre år siden, og derfra fortsatte de til Herkenbosch. Karmelitterinnene hadde dengang måttet forlate klosteret i Echt på grunn tyskernes fremmarsj, og funnet tilflukt i det lille kloster i Herkenbosch. Overalt hadde de fraktet med seg som en kostbar skatt de enda ikke offentliggjorte manuskriptene til søster *Benedicta*. Nå vendte søstrene tilbake til disse stedene for

å se hva som var blitt igjen der. I ruinene til klosteret i Herkenbosch fant de sammen med direktøren for Husser-arkivene i Leuven, professor *H.v. Breda*, omtrent tre fjerdedeler av de manuskripter som søster *Benedicta* hadde etterlatt seg. De var istykkerrevet, tilsmusset og lå spredt utover. I dag er de omsorgsfullt oppbevart i arkivet «*Edith Stein*» i Leuven. Hennes etterlatte verk, særlig det om Korset, er blitt rekonstruert med største omhu, og vil bli utgitt i rekkefølge ved sjefen for arkivet, dr. *Gelber*. Dette hennes verk er *Edith Steins* testamente til vår tid, i ett med hele hennes eksemplariske liv og død. Bildet av denne store kristne tyske kvinne lever videre, særlig i den studerende ungdoms hjarter, For mange er hun blitt en åndelig fører. Og det er allerede vidt og bredt kjent at skritt er tatt til innledning av hennes salighetskåring!

Pater John Willem Gran, O.C.S.O. på besøk

Vår norske cistercienserpater John Willem Gran, som ble vigslat til prest i Cisterciensernes orden den 21. mai i år, er f.t. på et kortere besøk i Norge. I nærvær av Hs. Høyærv. biskop dr. Mangers vil pateren selebrere sin første høytidelige messe i hjemlandet ved levittmesse i St. Olavs kirke søndag 22. september kl. 11, der han også vil preke.

Følgende uke besøker han fødebyen Bergen, hvorefter han vender tilbake til sitt kloster, Caldey Abbey i England.

Jocistene — den internasjonale arbeiderungdom — i Roma

En kongress er ikke nødvendigvis et tegn på vitalitet. Men en manifestasjon som jocistenes i Roma den 24. og 25. august ville ikke ha vært mulig hvis den ikke hadde vært understøttet av en usedvanlig ekte glød og begeistring.

De 32 000 mannlige og kvinnelige ungdommer som fra 85 land var kommet til Roma, var ikke turister. De var blitt valgt av de lokale ledd og var arbeiderungdommens delegerte. Ikke alle av dem var ledere eller aktive. For å få dekket reiseutgiftene hadde jocistene gitt avkall på kino og lignende fornøyer, samlet og solgt papir, arbeidet overtid eller tatt ekstraarbeide. Når de er tilbake igjen i sine respektive land, skal de avgi rapport om det de har gjort og sett. Og de kommer til å vise frem sine notisbøker spekket med navnetrekk fra alle de utenlandske jocistene de traff på kongressen.

I Roma stanset de forskjellige grupper hele tiden opp og utvekslet spørsmål. Hvor er du fra? Hvilket yrke? Hva gjør du i organisasjonen? De færreste av dem kunne fremmede sprog, men de forsto hverandre likevel. Alle var de overrasket over hvor internasjonal jocismen er blitt, overalt i verden er det jocister som kjemper for et bedre og mer kristent liv.

Europeerne var naturligvis i majoritet, 9 000 belgere, 5 500 franskmenn, 2 000 tyskere osv. Norge var representert ved en gruppe fra Bergen. Men der var også representanter for en lang rekke mer og mindre kjente land i de andre verdensdeler. De som hadde mest midler hadde betalt for dem som hadde minst, og kontaktene kommer til å utvides ved at mange fra fjerntliggende land i Asia og Afrika etter kongressen skulle besøke mer velstående jocister i Europa og Amerika.

Manifestasjonen har vakt stor oppsikt, ikke minst i Italia, hvor jocismen til sine tider har vært sterkt omdiskutert. Pave Pius XII's tale til kongressen var en oppmuntrende og samtidig høytidelig anerkjennelse av organisasjonen. Med sin sans for kontakt forordnet han sin plass flyttet nærmere deltagerne, og etter talen passerte han Petersplassen midt blant den entusiastiske mengden av ungdom.

Flere kardinaler var til stede på kongressen og omkring 80 biskoper.

Etter at de kollektive manifestasjoner var over, kom Det internasjonale råd sammen for første gang. Den internasjonale jocisme har riktignok eksistert lenge allerede, men det ble nå opprettet en definitiv organisasjon med vedtatte statutter. Videre studerte man resultatene av en undersøkelse av de religiøse forhold blant jocistene og et stort manifest på 90 sider.

«UNGDOMSFORBUNDETS VENNER»

Ungdommen av i dag er byggestenene til den katolske kirke i morgen. Kirkens posisjon i årene fremover avhenger av hvorledes de unge er innstilt overfor Kirken. Av denne grunn betrakter mange Kirkens ungdomsarbeid som et av de viktigste felter innenfor den katolske aksjon. Her i Norge drives dette arbeid på mange plan; vi har Norsk Katolsk Ungdomsforbund og de lokale ungdomslag og grupper. Ungdomsforbundet driver bl. a. ungdomsskoler i praktisk katolisisme (Sommerskolen og Vinterskolen) og utgir ungdommens eget blad, «Katolsk Ungdom» (det hitvidige «Ignis» i forandret skikkelse).

For å drive dette vidt forgrenete ungdomsarbeid trengs, foruten personlig innsats fra lederne side, velvilje og interesse fra folk, og fremfor alt en god økonomi. Med dette for øye er det opprettet en støtteorganisasjon kalt «Ungdomsforbundets Venner». Gjennom denne kan interesserte holde seg orientert om ungdomsarbeidet ved at Ungdomsforbundet sender sitt blad, «Katolsk Ungdom», og referat fra generalforsamlingene til medlemmene. «Vennene» har også adgang til og talerett på generalforsamlingene. På den annen side hjelper medlemmene Ungdomsforbundet ved forslag og idéer, og støtter økonomisk ved en medlemskontingent. Medlemskapet koster kr. 10 pr. år eller kr. 100 en gang for alle; andre alternativer etter ønske. Kontingenten betales over forbundets postgirokonto nr. 193 25. Vennligst skriv tydelig navn og adresse på talongen av hensyn til distribusjonen av «Katolsk Ungdom».

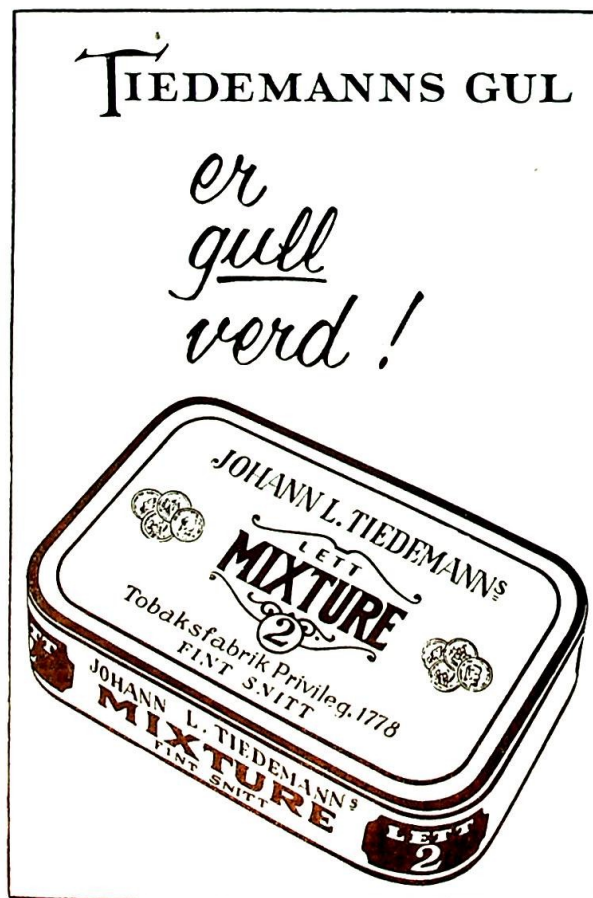
Nye medlemmer er hjertelig velkommen!

NORSK KATOLSK UNGDOMSFORBUND

Akersveien 5, Oslo.

RETTELSE

Artikkelen i forrige nr., «Barnet — dets kropp og sjel», hadde som undertittel: «En liten innføring i Montessorimetoden til bruk for barn i skolealderen». Her skulle ha stått «før skolealderen».

UTLANDET

AFRIKA

Fremskritt på misjonsmarkene.

Kongregasjonen for troens utbredelse har nylig offentliggjort en statistikk hvorav det fremgår at på tre år, fra 1953 til 1956, har antallet prester i Afrika steget med 15 prosent. I dette tidsrom er det Frankrike som har skaffet flest misjonærer til det sorte kontinent (2210 i 1956 mot 1986 i 1953). Dernest kommer Belgia, fulgt av Irland og Nederland.

I løpet av disse tre år har antallet innfødte prester steget med 17 prosent, — fra 1443 til 1688. I hele Afrika er det nå 16 598 000 katolikker mot 13 789 000 for tre år siden. For tiden er der én prest pr. 1500 katolikker.

BELGIA

Bysantinsk kirke innviet.

Den 13. september ble en russisk kirke i Chevetogneklosteret i Belgia innviet. Seremonien foregikk etter slavisk ritus og ble selebrert av mgr. Meletieff i nærvær av bl. a. kardinal Tisserant, sekretær for Kongregasjonen for de orientalske kirker, den apostoliske nuntius i Belgia, biskopen av Namur og en rekke representanter for de sivile autoriteter.

CANADA

Barnet i Kirken og verden i dag.

Det internasjonale katolske barnekontor har holdt sin 6. kongress i Montreal i Canada. Som tema for arbeidene var valgt «Barnet i Kirken og verden i dag».

800 personer, hvorav halvparten nord-amerikanere, en fjerdedel europeere og en fjerdedel fra andre verdensdeler,

hadde svart på appellen fra det internasjonale barnekontor om å møte opp på kongressen.

CHINA

Hongkong vokser med stormfart.

Som følge av den stadige utvandring fra kommunist-China får prestene i Hongkong stadig større og mer kompliserte problemer. Før siste verdenskrig var innbyggerantallet i Hongkong en halv million, i 1945 over tre millioner.

I løpet av de siste 10 år har antallet katolikker i Hongkong-området steget fra 98 637 til over 108 000, og 11 765 forbereder seg på dåpen. Åtte nye kirker er bygget, og 135 katolske skoler har 54 036 elever.

DE FORENTE STATER

Ingen fremtid for Rock'n Roll, men for jazz!

Det er en nonne som uttaler ovenstående. Søster Ann Elizabeth i St. Louis er direktør for musikkhøyskolen der på stedet, og har i et intervju sagt at Rock'n Roll er monoton og fantasiløs, og utfordrer ikke ens skapende evne. Hun tror at tenåringerne snart blir lei den.

De fleste mennesker liker musikk de kan nynne eller synges, de vil gjerne ha frem en melodi. Rock'n Roll har ingen melodi, derfor vil den neppe vare. Men det er jo ikke nødvendigvis den beste musikk som kan synges, fortsetter hun, de færreste kan synges Bach eller Chopin første gang de hører disse komponister.

Søster Ann Elizabeth begynner alltid sine kurser i musikkforståelse for nybegynnere med populær musikk, og hun legger stor vekt på jazz. «Denne musikk er betydningsfull og meget god, en stor del av den er utformet som de klassiske fuger», sier hun. «En fuge er en komposisjon hvor en serie melodier gjentas og flettes inn i hverandre. Dixieland jazz har mange eksempler på slike fugale former».

Men jazzens beste egenskap er dens evne til å forandre seg i takt med tiden, til å gjøre fremskritt, tror hun!

FRANKRIKE

Abbé Pierre appellerer til ungdommen.

Abbé Pierre har deltatt i Verdensføderalistenes kongress i Haag, og lanserte der en inntrengende appell til ungdommen hele verden over om å begynne et korstog mot sult og nød. I oppropet heter det:

«Intet er mer hellig enn livet. Men nå dør en tredjedel av menneskeheten av sult og en tredjedel lever på grensen av sultedøden. Derfor oppfordrer jeg dere som er unge til å gi et år av deres liv for å bekjempe denne elendighet. Et slikt korstog vil bringe oss den fred som må til for at alle de nødvendige materielle midler kan bli frigjort og stilt til rådighet for dem som trenger dem».

Flere andre talere gikk inn for det samme og understreket at opprustningskappløpet sluker hundrevis av milliarder som kunne tjene fredens sak.

Abbé Pierre og José de Castro — forfatteren av det berømte verk, «Sultens geopolitikk» — satte for noen måneder siden i gang en opinionsbølge til fordel for de land som har for lite mat.

Zigøynere i Lourdes.

I august hadde over 1500 zigøynere fra alle kanter av Frankrike samlet seg i Lourdes. Pilegrimsturen ble ledet av kardinal Gracias, erkebiskop av Bombay, og over tyve prester deltok også i ferden.

I en kort tale, sa biskopen av Tarbes og Lourdes, mgr. Théas bl. a.: «I 100 år har Jomfruen ventet på dere her i Lourdes. Dere er her nå for første gang, og har like megen rett til å være her som alle andre». Etter å ha bemerket at kardinal Gracias, erkebiskop av Bombay, i grunnen var zigøynernes kardinal fordi dette folkeslag stammet fra India, bekjente mgr. Théas at pave Pius XII som var blitt underrettet om pilegrimsferden, ga sin apostoliske velsignelse til alle zigøynerpilegrimene.

De som ingen penger har blir gjester.

Den 15. juni i år la Paris' erkebiskop.

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

kunst- og bygningsglassmester

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

Leca

Lettbetong

Byggeblokker

Isolasjonsplater

I STORE OG SMÅ BYGG

kardinal Feltin, ned grunnstenen for to nye gjestehus i den såkalte «hjelpbeby» i Lourdes. Når disse hus er ferdige får hjelpebyen 500 plasser til disposisjon for folk som gjerne vil reise til Lourdes for å be, men ikke har penger nok til å betale et hotellværelse.

ITALIA

Katolske kvinners verdenskongress i Rom.

Verdensunionen for katolske kvinners organisasjoner, vil møtes i Rom fra 29. september til 5. oktober dette år. Kongressens tema: «Den katolske kvinnes misjon i den moderne verden», har tre interessante hovedpunkter:

Katolske kvinner i arbeid verden over — et overblikk over katolske kvinners aktivitet i alle land på kloden, og en oversikt over og påvisning av hvordan Verdensunionen bruker sin konsultative stilling ved De Forente Nasjoner og i andre internasjonale organisasjoner.

Den katolske kvinnes personlighet og misjon — fremført av et utvalg fra de forskjellige verdensdeler. Kvinner fra Afrika, Asia, Latin-Amerika, U.S.A., Australia og Europa, vil studere utviklingen av den kristne kvinnes person-

lighet, og de utdannelsesproblemer som oppstår ved de forskjellige behov i de forskjellige verdensdeler.

Hungersnøden i verden — i samarbeid med FAO (Organisasjonen for ernæring og landbruk) med henblikk på å utvide kampanjen: «Kvinnenes kamperklæring mot hungersnøden», som ble lansert for to år siden av Unionen.

Det er allerede forlengst påmeldt delegasjoner fra Senegal, Cameron, Madagaskar, Syd-Afrika, India, Japan, Vietnam, De Forente Stater, Peru, Argentina, så vel som fra Norge og andre europeiske land.

Det ventes at Pave Pius XII, vil motta kongressens deltagere i audiens, og gjennom disse deltagere vil hans velsignelse nå alle de 36 millioner katolske kvinner som er tilsluttet Verdensunionen.

SVEITS

Kvinnens rettslige stilling i søkelyset.

Det juridiske og sosialøkonomiske fakultet ved universitet i Fribourg organiserer to studiedager den 9. og 10. november i år, som skal være viet kvinnens rettslige stilling i familien, Kirken og samfunnet. Programmet for studiedagene blir bekjentgjort senere.

150 år siden Den katolske kirke vendte tilbake.

Den 1. september feiret katolikken i Zürich 150-årsdagen for gjeninnførelsen av den katolske kultus. Det var høytidelige gudstjenester i byens og kantonens 65 menigheter.

UNGARN

Dødsdommen forandret.

Dødsdommen over den ungarske katolske prest Laszlo Mindszenty, (ikke i familie med kardinalen), er heldigvis forandret til fengselsstraff.

VEST-TYSKLAND

Hermann Muckermann 80 år.

Den kjente tyske teolog og antropolog professor, dr. Hermann Muckermann fylte 80 år den 30. august. Professor Muckermann er direktør for Instituttet for natur- og åndsvitenskapelig antropologi i Berlin-Dahlem, ordinarius for det åndsvitenskapelige fakultet ved Den tekniske høyskole, og æresprofessor ved Berlins frie universitet.

Muckermann gikk inn jesuitterordenen i 1896, og 20 år senere ble han av sine overordnede anmodet om utelukkende å

MOLDE		
	STORGATENS KOLONIAL A/S Molde	O. WIIG Farvehandel Tapeter Molde — Telefon 127
J. ORTEN & CO. Aut. Installater — Radio Tlf. 475		ROY GJØRTZ Rørleggermester Tlf. 683 — 1083
BOLSØY MEIERI A/L Molde Tlf. 183 — 191 — 751	JAKOB JAKOBSEN Kjøkkenutstyr - Jernvarer	O. KLEVE & CO. Bok- og Papirhandel
M. BRECKE Glassmagasin Molde	HORSGAARD & RØD Fisk — Fiskematforretning Tlf. 816 — 744	O. SÆTTEM Molde Bokhandel — Papirhandel Etablert 1893
<i>Molde Blomster</i> Telegramadr.: Blomstervatne Molde Tlf. 233 — 1510 — 677	MOLDE GLASSMAGASIN Inneh. Thv. Thomassen	
K. J. FLAATHE Glassmester Telf. 464	L. ERIKSEN Ur- og optisk forretning Storgt. 42	Manufaktur — Konfeksjon Skotøy

ofre seg for den vitenskapelige forskning. I 1933 fikk han lære- og taleforbud av de nasjonalsosialistiske myndigheter, men etter krigen gjenopptok han sitt arbeid i Berlin.

Det er Muckermanns særlige fortjeneste å ha brutt med den rent biologisk-naturvitenskapelige antropologi, og ha trukket den moralske faktor inn i den biologiske arvelighetslære.

Utvikling i lutheraneres holdning til katolisismen.

To ganger om året finner det sted en sammenkomst av protestantiske teologer i Fürsteneck i Tyskland. De forbereder diskusjoner med katolikker om interessante problemer vedrørende de to konfesjoner.

I år har de seks ledere for den

lutherske gruppe offentliggjort en erklæring til de tyske protestanter hvor det uttales at «Den hellige And i dag kaller dem alle til å opprette nye og positive forbindelser med Den katolske kirke». Erklæringen er undertegnet av bl. a. pastor Asmussen fra Heidelberg, og professor Richard Baumann. Den sistnevnte har skrevet en nylig utkommet bok, «Verdens klippe», hvor paven erkjennes som kristenhetens åndelige overhode.

ØST-TYSKLAND

750-årsdagen for den hellige Elisabeth av Thüringens fødsel vil bli feiret også i Sovjet-sonen den 21. og 22. september i år, hovedsaklig med den tradisjonelle valfart til Erfurt. I denne kommer til å delta ikke bare Thüringens katolikker,

men troende fra alle deler av Sovjet-sonen samt ca. 250 delegerte fra Vest-Tyskland.

ØSTERRIKE

Kristne læreres kongress.

Verdensunionen for kristne lærere har nettopp avsluttet sin internasjonale kongress i Wien. Siste dag ble det feiret en høytidelig messe i St. Stefans-katedralen hvor erkebiskopen av Wien i en tale understreket de viktigste resultater av kongressen: Skolens og den katolske oppdragelses aktualitet, betydningen av den kristne lærers personlighet, det internasjonale samarbeides betydning for de katolske lærere.

Albert van den Berghe, Belgia, ble valgt til ny formann for unionen.

DRAMMEN	
En gros Detalj Tlf. 1366 - 3260	<i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen
<i>Forlang</i> Strømper og Trikotasje P. Christensen A.s - Drammen	OLJE- & VARMEANLEGG Odmund Larsen Autorisert røggerforretning Albumsgt. 5, Drammen Høytrykksveising med elektrisk og autogen
PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tlf. 2185 Drammen	GUSTAV BÖHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen
C. H. PEDERSENS EFTF. Bakeri - Konditori - Kafé Haugesgt. 3. Tlf. 2863 Drammen	GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN
HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	<i>Alltid først med det siste...!</i> Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen
NORLØFFS JERNVAREFORRETNING Drammen - Tlf 2085	Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. FRANTZ HEGG Øvre Torvg. Tlf. 2462
KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659	$\frac{1}{2}$ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer

BERGEN

Våre bekjente Schlieren Heiser leveres over hele landet.

JONAS MYHRE
BERGEN

JONAS MYHRE
OSLO

A/S MYHRES MASKININDUSTRI
BERGEN

BERGEN

Konfekt - Sjokolade - Drops
ALLIANCE KONFEKTFORRETNING

Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1
Bergen

FREDRIKSTAD

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**
Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler.

OSLO

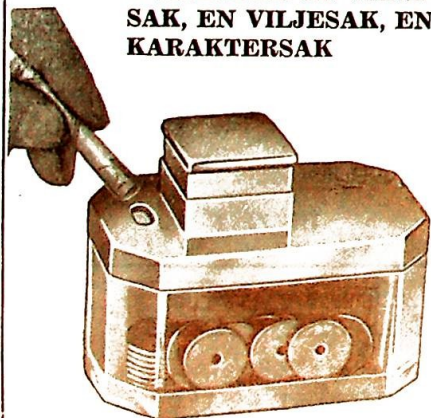
T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

**A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**

« K L A R »

Fåes i banker over hele landet

ÉRLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

*Kjente
Oslo-
firmaer*

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & Co's
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s Norsk Medicinsk Varehus
Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

*Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk*

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og

HERMETIKK

en gros

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo

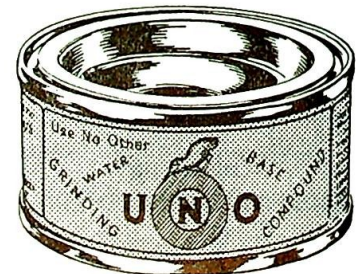
Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerop. — Ettersyn

WISBECH
ARTIFISIELLUMKAP

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

H-2

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**